

**Дворник О. С., студентка
Матковська Г. О., викладач
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського»**

**ВИКОРИСТАННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ПРИ
ПЕРЕКЛАДІ АНГЛОМОВНОЇ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ
ТЕРМІНОЛОГІЇ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ НА МАТЕРІАЛІ
СЕРІАЛУ «THE BIG BANG THEORY»**

В процесі відтворення різноманітних текстів цільовою мовою перекладач може стикатися з певними труднощами, оскільки дуже часто буває неможливим використати буквальний словниковий відповідник. Тоді постає необхідність в перетворенні внутрішньої форми слова чи словосполучення, або ж його повної заміни, тобто вдатися до перекладацьких трансформацій. За визначенням

О. О. Селіванової, трансформація – це основа більшості прийомів перекладу, яка полягає в зміні формальних або семантичних компонентів вихідного тексту при збереженні інформації, призначеної для передачі [3, с. 536]. В. І. Карабан визначає перекладацькі трансформації, як певні операції, які спрямовані на вирішення перекладацьких труднощів, та мають на меті зберегти повноцінність змісту оригіналу у тексті перекладу. За словами дослідника, перекладацькі трансформації можуть комбінуватися, тим самим приймаючи вигляд складних комплексних трансформацій [1, с. 12-13]. Наступні приклади демонструють особливості використання трансформаційних перетворень з метою досягнення перекладацької еквівалентності:

A neutron walks into a bar and asks how much for a drink. The bartender replies, 'For you, no charge [4].

Нейтрон заходить в бар і питає: "Скільки з мене за напій?", бармен відповідає: «З тебе нуль» [5].

У цьому прикладі, при перекладі словосполучення по **charge**, були застосовані прийоми антонімічного перекладу, модуляції та генералізації. Вихідне словосполучення в заперечній формі перекладено вже в стверджувальній формі. Словниковий відповідник терміну «**charge**» у тематиці фізика – «заряд» [2, с. 82]. Тобто значення лексеми цільової мови логічно виводиться зі словосполучення мови оригіналу: заряд нейтрону дорівнює нулю. Окрім того, значення лексеми цільової мови набуває більш широкого значення.

It's startling you haven't considered a Lorentz invariant [4].

Це вражає, що ти не розглянув Лоренц-інваріант [5].

Як вже зазначалось, перекладацькі трансформації можуть поєднуватись, тим самим утворюючи комплексні трансформації. Під час перекладу терміну **Lorentz invariant (Лоренц-інваріант)** були застосовані як прийом транскрипції **Lorentz (Лоренц)**, так і прийом транслітерації **invariant (інваріант)**.

Проаналізувавши переклад наукових термінів на матеріалі американського комедійного серіалу *The Big Bang Theory*, можна зробити висновок, що досить часто перекладачі ситкому вдавалися до використання лексичних трансформацій транскодування та калькування, під час перекладу наукових термінів. Це факт вказує на те, що велика кількість термінів та термінологічних словосполучень є безеквівалентною лексикою при перекладі українською мовою. Проаналізувавши випадки використання лексико-семантичних трансформацій, прийомів генералізації, конкретизації та модуляції, в перекладі науково-технічних термінів на матеріалі серіалу, варто зауважити, що ці прийоми зустрічаються доволі рідше. Це пояснюється тим, що у випадку перекладу термінів їх значення слід передавати якомога правильніше та точніше. Граматичні трансформації також

досить часто використовуються при перекладі аналізованого серіалу, оскільки перекладач іноді змушений вдаватися до використання цього типу трансформацій, задля того, аби не порушувати граматичні норми української мови.

Література

1. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Вінниця : Нова Книга, 2001. Ч. II. 302 с.

2. Новий англо-український, українсько-англійський словник. New English-Ukrainian, Ukrainian-English Dictionary: близько 60000 слів / [упоряд. В. Ф. Малишев, О. Ю. Петраковський]. Харків : Друкарський Центр «Єдинорог», 2001. 576 с.

3. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2011. 844 с.

4. Series 03. Episode 18 – The Big Bran Hypothesis. URL : <https://bigbangtrans.wordpress.com/series-3-episode-18-the-pants-alternative/>

5. Теорія великого вибуху (Сезон 3) URL : <https://userials.pro/125-teorya-velikogo-vibuhu-sezon-3.html>.